

prima instanță: C. Vîrlan
instanța de apel: A. Pahopol
A.Gavrilița, A. Doga

dosarul nr. 2ra-3646/13

DECIZIE

11 decembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul- Valeriu Doagă
Judecătorii –Nicolae Clima, Ion Corolevschi
Iuliana Oprea, Ion Druță

examinând recursul declarat de ÎS „CRIS „REGISTRU”, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cenușa Adrian împotriva ÎS „CRIS „REGISTRU” cu privire la încasarea salariului pentru lipsa forțată de la serviciu, achitarea diferenței de salariu, indexarea sumelor neplătite în termen, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2013

c o n s t a t ă

La data de 04 noiembrie 2009 Cenușa Adrian a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „CRIS „REGISTRU” cu privire la încasarea salariului pentru lipsa forțată de la serviciu, achitarea diferenței de salariu, indexarea sumelor neplătite în termen, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii Cenușa Adrian a menționat, că activează în cadrul sistemului de dezvoltare informațională de aproximativ 8 ani, fiind angajat la 21.01.2002 în funcția de cenzor al Secției cenzori din cadrul ÎS „CRIS Registru”. La 07.11.2008, conform ordinului nr.346p din 29.10. 2008 a fost concediat. Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani din 05.03.2009, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19.05.2009 și prin decizia Curții Supreme de Justiție din 16.09.2009, ordinul menționat a fost declarat nul, fiind dispusă executarea imediată a hotărîrii în partea restabilirii în serviciu și achitării unui salariu mediu lunar. În funcție a fost restabilit la data de 04.08.2009, iar suma în mărime de un salariu mediu lunar, obligatorie spre achitare la 05.03.2009, a fost achitată la 24 iulie 2009, fără a fi achitată penalitatea în mărime de 0,1 la sută pentru fiecă zi de reținere a plății nominalizate, iar suma restantă în mărime de 19 883,20 lei nu a fost achitată.

Reclamantul menționează, că în partea ce ține de restabilirea în câmpul muncii, hotărîrea nu a fost executată în modul cuvenit, deoarece a fost reîncadrat în câmpul muncii pe 0,5 unitate.

Reclamantul consideră, că hotărîrea judecătorească în partea restabilirii în funcție nu a fost executată pe deplin, fapt ce contravine legislației în vigoare.

Reclamantul solicită încasarea salariului pentru absența forțată de la serviciu prin neexecutarea hotărîrii judecătorești pentru perioada 06.03.2009 - 04.08.2009, în sumă de 24881,86 lei; achitarea diferenței salariale pentru absența forțată de la serviciu prin modificarea ilegală a regimului de muncă de la 8 ore la 4 ore pentru perioada 04.08.2009 - 23.12.2009 în sumă de 17 028 lei; încasarea compensațiilor de 0,1% din 5094,21 lei pentru reținerea salariului timp de 140 zile în mărime de 713,19 lei și pentru reținerea salariului timp de 177 zile în mărime de 3519,33 lei; repararea prejudiciului moral, pe care îl estimează la suma de 100000 lei.

Prin cererea din 16 ianuarie 2012 Cenușa Adrian și-a concretizat cerințele și a solicitat încasarea salariului pentru absența forțată de la lucru ce constituie suma de 25401,67 lei; majorarea de întârziere pentru neachitarea în termen a unui salariu mediu lunar în perioada 06.03.2009 - 24.07.2009 în mărime de 713,19 lei; încasarea salariului pentru privarea ilegală a dreptului de a munci în volum deplin în mărime de 16785, 86 lei, fiind restabilit în funcție doar la 0,5 normă în loc de 1 întreg, în modul în care a dispus judecata și 3280,73 lei ce reprezintă majorarea de întârziere pentru neachitarea în termen a restanței la salariu dispusă prin hotărîrea judecătii, după excluderea unui salariu mediu, sumă care a fost achitată la 31.10.2009, ceea ce în total însumează 46181,45 lei; prejudiciului moral în mărime de 100000 lei, indicând că menține cerința inițială depusă (f.d. 179).

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun.Chișinău din 29 iunie 2012 au fost admise parțial cererile acțiunea înaintată de Adrian Cenușa, fiind dispusă încasarea de la ÎS „CRIS „Registru” a salariului pentru absența forțată de la muncă în mărime de 25401, 67 lei, cu efectuarea reținerilor corespunzătoare. Totodată, s-a încasat de la pârât în beneficiul lui Adrian Cenușa majorarea pentru reținerea plăților salariale în mărime de 20779, 78 lei și 8000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2013 s-a respins apelul declarat de ÎS „CRIS „REGISTRU” și s-a menținut hotărîrea primei instanțe.

La 07 iunie 2013 ÎS „CRIS „REGISTRU” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2013, solicitând admiterea recursului, casarea hotărîrilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărîri privind respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat, că instanța de apel eronat a aplicat normele de drept material și procedural.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră, că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia

instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

S-a constatat, că Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău la data de 18 aprilie 2013 a examinat apelul declarat de ÎS „CRIS „REGISTRU” împotriva hotărârii judecătorești Rîșcani mun. Chișinău din 29 iunie 2012 și a respins apelul declarat de ÎS „CRIS „REGISTRU” a menținut hotărârea primei instanțe prin care acțiunea înaintată de Adrian Cenușa s-a admis parțial. S-a încasat de la ÎS „CRIS „Registru” în beneficiul lui Adrian Cenușa salariul pentru absența forțată de la muncă în mărime de 25401, 67 lei, cu efectuarea reținerilor corespunzătoare. S-a încasat de la ÎS „CRIS „Registru” în beneficiul lui Adrian Cenușa majorarea pentru reținerea plăților salariale în mărime de 20779, 78 lei și 8000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Instanța de recurs consideră, că instanța de apel eronat a aplicat normele de drept material și procedural.

Astfel, instanța de apel urma să judece toate motivele apelului respectând prevederile articolului 373 Cod de procedură civilă.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs reține, că contrar acestor prevederi, instanța de apel, judecând apelul, a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, referindu-se în mod general la aceleași constatări reținute la adoptarea hotărârii de prima instanță, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză, în final menținând hotărârea primei instanțe ca întemeiată.

Or, în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei cerințelor solicitate în acțiunea de bază, era indispensabil, alături de cele constatate, de a supune controlului legalitatea hotărârii atacate cu apel în baza argumentelor aduse în cererea de apel, cu expunerea poziției instanței pe fiecare din argumentele invocate.

Astfel, instanța de apel a comis încălcări care au dus la soluționarea greșită a pricinii.

Conform art. 150 alin. (1) și (3) din Codul de executare (în redacția din 24 decembrie 2004), în cazul neexecutării hotărârii privind repunerea în funcție a salariatului, executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal pe care îl prezintă șefului oficiului de executare pentru aplicarea sancțiunilor prevăzute în alin.(2) al prezentului articol, iar debitorului i se stabilește un nou termen pentru executare. La cererea creditorului, instanța de judecată dispune prin încheiere să i se plătească salariatului salariul mediu sau diferența de salariu pe tot intervalul de timp dintre data pronunțării hotărârii și data executării ei conform prevederilor Codului muncii.

Conținut asemănător prevede art. 153 al Codului de executare în redacția din 05 noiembrie 2010, potrivit căruia, în cazul în care administrația unității sau organul ei colegial nu a executat hotărârea judecătorească privind restabilirea salariatului la locul de muncă, instanța, în baza procesului-verbal de constatare întocmit de executorul judecătoresc, va aplica persoanei cu funcție de răspundere sau, după caz, membrilor organului colegial, obligați să execute hotărârea, sancțiunea prevăzută de Codul contravențional. În acest caz, executorul judecătoresc stabilește debitorului un nou termen de executare. La cererea

creditorului, instanța de judecată dispune prin încheiere să i se plătească salariului salariul mediu sau diferența de salariu pe timpul dintre data pronunțării hotărârii și data executării.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii instanței de fond, instanța de apel a omis să verifice aplicarea de către prima instanță a normei citate din Codul de executare și dacă la efectuarea calculelor sumelor încasate în beneficiul intimatului s-a ținut cont de prevederile acestei norme.

La fel, instanța de apel urmează să verifice perioada pentru care trebuie să i plătească intimatului salariu mediu sau diferența de salariu în corespundere cu norma citată și ținând cont de data încetării procedurii de executare.

Prin ordinul nr. 215 p din 27 iulie 2009 emis de Directorul general al ÎS „CRIS Registru”, în scopul executării hotărârii judecătorești Rîșcani mun. Chișinău din 05 martie 2009, intimatul a fost numit în funcția de contabil coordonator pe 0,5 salariu în Secția control financiar al Contabilității, cu stabilirea salariului de funcție 2320 lei, de pe 27 iulie 2009(f.d.21, 37).

Instanța de apel a menținut hotărârea primei instanțe prin care s-a încasat de la ÎS „CRIS „Registru” în beneficiul lui Adrian Cenușa salariul pentru absența forțată de la muncă și majorarea pentru reținerea plăților salariale, însă nu s-a pronunțat asupra pretenției privind încasarea diferenței dintre salariu pentru executarea parțială a hotărârii judecătorești ceea ce ține de restabilirea intimatului în funcție.

În acest context, Colegiul menționează, că acțiunea intimatului conține mai multe pretenții, asupra cărora prima instanță nu s-a pronunțat, iar instanța de apel, menținând hotărârea primei instanțe a trecut superficial asupra controlului legalității și temeiniciei hotărârii, ignorând prevederile art. 373 din Codul de procedură civilă.

Mai mult ca atât, instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în care Curtea condamnă Statele pentru încălcarea art. 6 din Convenție, nemotivarea hotărârilor de către instanțele de judecată aduce atingere echității procesului (*Tejedor Garcia vs Spania, hotărârea din 16 decembrie 1997, §31; Vasilescu vs România hotărârea din 08 iunie 2006*).

Din interpretarea art. 6§1 al CEDO, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora.

Dat fiind faptul că, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, cauza urmează a fi rejudecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele pricinii, probele administrate și reexaminând pricina să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților.

În conformitate cu art. art. 445 alin.(1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de ÎS „CRIS „REGISTRU”.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cenușa Adrian împotriva ÎS „CRIS „REGISTRU” cu privire la încasarea salariului pentru lipsa forțată de la serviciu, achitarea diferenței de salariu, indexarea sumelor neplătite în termen, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Nicolae Clima

Ion Corolevschi

Iuliana Oprea

Ion Druță